

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

1040 София, ул. "Славянска" №1, тел.: 02/ 92 37 555, факс: 02/ 987 00 98

Изх. № 10-00-1/.....
(Моля, цитирайте при отговор)

08.02.2005

На Ваш №.....

*Изда К.Д. № 11/2004
Да се разглеждат всички
сЪДИИ
09.02.2005*

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТ А Н О В И Щ Е
ОТ
АНТОН СТАНКОВ – МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО
ПО
КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 11 за 2004 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА
КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение на Конституционния съд от 25 януари 2005 г. съм конституиран като заинтересувана страна по конституционно дело № 11 за 2004 г., образувано по искане на Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд на основание чл. 150, ал.1 и чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията. С посоченото определение искането е допуснато за разглеждане по същество.

Искането е за установяване противоконституционност на разпоредбата на чл. 28, ал. 9, изр. 2 от Закона за съдебната

M

власт (ЗСВ) в редакцията след изменението му (ДВ, бр. 29/ 2004 г.) като противоречаща на чл. 129, ал. 2 от Конституцията на Р България.

Съгласно чл. 129, ал. 2 от Конституцията председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор се назначават и освобождават от президента на републиката по предложение на Висшия съдебен съвет за срок от седем години без право на повторно избиране. Президентът не може да откаже назначаването или освобождаването при повторно направено предложение.

Съгласно чл. 28, ал. 9 ЗСВ мандатът на председателя на Върховния касационен съд, на председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор започва от датата на встъпване в длъжност. **До встъпване в длъжност на нов председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд или на главен прокурор досегашният продължава да изпълнява длъжността.**

В искането си вносителят твърди, че цитираната разпоредба на ЗСВ предвижда възможност за продължаване на визирания в чл. 129, ал. 2 от Конституцията седемгодишен мандат, което е конституционно недопустимо. Твърди се също така, че материята относно мандатността (респ. срока на пълномощията) на конституционно установените органи и длъжности е уредена в Конституцията по един безусловно императивен начин. Недопустимо според вносителите е, с по - нисък по ранг нормативен акт - в конкретния случай със ЗСВ, да се променя конституционната уредба и да се удължава мандатът на посочените висши магистрати.

Искането за установяване противоконституционност на чл. 28, ал.9 ,изр. 2 ЗСВ е неоснователно по следните съображения:

1. Принципът на мандатност като конституционен принцип гарантира стабилност и независимост на публичноправния орган. Един внимателен преглед на висшите органи на държавна власт води до извода, че те упражняват правомощията си в рамките на конституционно установен мандат. Мандат по Конституция имат Народното събрание, президентът и вицепрезидентът, членовете на Конституционния съд, членовете на Висшия съдебен съвет, председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд, главният прокурор, както и всички

останали административни ръководители в органите на съдебната власт. Мандат имат и други конституционно предвидени институции с решаващи функции в държавното управление, чиито мандат се урежда на законово равнище. Такъв е случаят с членовете на управителния съвет на Българската народна банка и с членовете на Сметната палата.

Независимо от факта, дали мандатът е конституционно или законово установен, във всички случаи в специален закон се уреждат процедурите за избор, назначаване, встъпване в длъжност, освобождаване – предсрочно или при изтичане на мандата. Във всички тези случаи възниква въпросът, кой ще изпълнява съответната длъжност от момента на изтичане на конституционно или законово установения мандат до момента на фактическото встъпване в длъжност на новоизбраното лице. На този въпрос Конституцията не дава отговор. Отговорът се съдържа в специалните закони. При това законодателят е уредил по един и същи начин, до заемане на длъжността от приемника, правомощията да се изпълняват от лицето, чиито мандат е изтекъл. Уредба в този смисъл се съдържа в чл. 5, ал. 2 от Закона за Конституционен съд, съгласно която членовете на Конституционния съд продължават да изпълняват своите функции до встъпването в длъжност на техните приемници. Аналогична разпоредба се съдържа и в чл. 13, ал. 4 от Закона за Сметната палата, съгласно която председателят и членовете на Сметната палата продължават да изпълняват своите правомощия до встъпването в длъжност на техните приемници. Такъв е подходът на законодателя и в случаите на изтекъл мандат на членовете на управителния съвет на Българската народна банка. Съгласно чл. 12, ал. 4, изр. 3 от Закона за Българската народна банка, ако до изтичането на мандата изборът, съответно назначаването не бъде осъществено, членът на управителния съвет с изтекъл мандат продължава изпълнението на правомощията си до произвеждането на нов избор, съответно до назначаването.

2. Аргумент в посока на разума на законодателя, вложен в оспорваната разпоредба на чл. 28, ал. 9 ЗСВ, да не допуска по правило продължаване на мандата, се явява и ал. 2 на същия член, където е предвидено, процедурата за избор на тримата висши магистрати да се открие в рамките на неизтеклия мандат. Това трябва да стане не по-рано от два месеца и не по-късно от един месец преди изтичането на мандата. Самата процедура, видно от текстовете на чл. 28, ал. 2 - 8 ЗСВ, представлява сложен фактически състав, при наличието на който е невъзможно да се предвиди, дали

тя винаги ще приключи в рамките на мандата. За случаите, когато мандатът е изтекъл, но новоизбраният по обективни причини (напр. неприключила не по негова вина процедура по чл. 28 ЗСВ) все още не е встъпил в длъжност, е необходимо някой да продължи да изпълнява длъжността. Във всички тези случаи в специалните закони законодателят е предвидил, че до встъпване в длъжност на неговия приемник лицето, чийто мандат е изтекъл, продължава да изпълнява длъжността. При това подходът при всички мандатни длъжности е един и същ, независимо дали мандатът е конституционно или законово установен.

3. Пример в това отношение са и измененията на ЗСВ (обн., ДВ, бр. 29 /2004 г.), които са пряка и непосредствена последица от първата поправка на Конституцията. Съгласно чл. 129, ал. 5 от Конституцията се предвиди петгодишен мандат за административните ръководители в органите на съдебната власт . В чл. 125а, ал. 8 ЗСВ е предвидено, че мандатът на административния ръководител започва от датата на встъпване в длъжност. И тук подходът на законодателя е аналогичен с посочените по - горе законови разпоредби – “ до встъпването в длъжност на нов административен ръководител досегашният продължава да изпълнява длъжността.” И в този случай става въпрос за конституционно установен мандат, както в хипотезата, с която сте сезирани.

4. В рамките на първите изменения на Конституцията (обн., ДВ, бр. 85/ 2003 г.) конституционният законодател е преценил, че независимостта на съдебната власт може да бъде реално застрашена при наличието на едно пълно разграничаване на статуса на тримата висши магистрати от този на останалите магистрати. В този смисъл той логично е възприел в някои случаи еднакъв подход по отношение на всички магистрати. Това на практика е формулирано в текста на изменената ал. 3 на чл. 129 от Конституцията, която определя условията за придобиване статут на несменяемост от магистратите. В същата алинея се уреждат изрично основанията за освобождаване от длъжност на магистратите. Нещо повече - тук изрично е предвидено , че тези основания се отнасят и за тримата висши магистрати. Налага се изводът , че съществен въпрос, отнасящ се до правното положение на магистрата - освобождаването от длъжност, вече е уреден на конституционно ниво по един и същи начин за всички магистрати, без разлика с

оглед на заеманата от тях длъжност в йерархията на органите на съдебната власт.

Конституционният законодател е последователен в своя подход за изравняване изискванията към най - значимите с оглед потребностите на обществото елементи от статуса на магистратите. Съгласно разпоредбата на чл. 132 от Конституцията вече е въведен така нареченият "функционален имунитет", който се разпростира върху всички магистратски длъжности без изключение. Но аналогията не е само дотук. По - нататък е предвидено, че този имунитет е преодолим при едни и същи условия и по един и същи ред за всички магистрати. Тази възможност, която Конституционният съд отне на законодателя със свое решение № 13 от 16. 12. 2002 г. по к. д. № 17 от 2002 г., напълно логично е възстановена на конституционно ниво и то за всички магистрати. Аргумент в посока на стремежа на конституционния законодател към известно уеднаквяване статуса на административните ръководители в йерархията на съдебната власт е и въвеждането на мандат за всички административни ръководители , освен за тримата висши магистрати, чийто длъжности и до измененията на Конституцията бяха мандатни.

От посочените по - горе примери от законодателството ни се налага изводът, че законодателният способ при уреждане на материята относно мандатността е един и същ. Така законодателят е подходил както при предвиден на конституционно ниво мандат, така и в случаите, когато такъв се урежда със специален закон. Това е така, защото във всички тези случаи става въпрос за уреждане на мандат на конституционно предвидени институции с решаващи функции в държавното управление. Именно това е мотивирало законодателя за еднакъв му подход при уреждане на тази материя. В този смисъл няма основание да се приеме, че и конституционният законодател е имал различен подход по отношение на мандатността. Още повече, че водещ принцип при конституционното тълкуване е, че тълкуването на конкретна разпоредба задължително трябва да обхване всяка друга конституционна разпоредба, която има отношение към въпроса. Една конституционна разпоредба не може да се тълкува изолирано, защото самата Конституция представлява единство от правни конструкции и принципи. През същата призма следва да се разглеждат и законовите норми, на които Конституцията делегира правната възможност за уреждане на тези правоотношения.

Предвид всичко изложено по-горе, неясно и немотивирано остава твърдението на вносителя, че материята относно мандатността (респ. срока на пълномощията) на конституционно установените органи и длъжности е уредена в Конституцията " по един безусловно императивен начин". Неприемливо е и твърдението, че с по - нисък по ранг нормативен акт - в конкретния случай - със ЗСВ, се променя конституционната уредба и се удължава мандатът на посочените висши магистрати.

В случай че приемем последното твърдение за основателно, то тогава би следвало да се поиска установяване противоконституционността и на разпоредбата на чл.125а, ал.8 ЗСВ, която е аналогична на чл. 28, ал.9, изр.2 от същия закон.

По посочените съображения разпоредбата на чл. 28, ал. 9, изр. 2 от Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 29/ 2004 г.) не противоречи на чл. 129, ал. 2 от Конституцията, поради което считам, че искането е неоснователно и моля, то да бъде отхвърлено.

во/МК

МИНИСТЪР:

АНТОН СТАНКОВ